

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ การรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของ
ประชาชนเทศบาลเมือง เมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายภาคย์ กะมาลี

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญประภา ศิวโรจน์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สรिता ชีระวัฒน์กุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก เปรียบเทียบการรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนระหว่างตำบลที่มีอุบัติการณ์ของโรคสูงและมีอุบัติการณ์ของโรคต่ำ และหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในเขตเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรคือ ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5,084 ครอบครัว ใน 2 ตำบล สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 408 ครอบครัว รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัว หรือผู้แทนครอบครัว ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และ Independent t-test

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงมีโอกาสน้อยที่จะป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก (ร้อยละ 31.9) การรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ การป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกไม่แตกต่างกับการป่วยด้วยไข้หวัด (ร้อยละ 37.3) การรับรู้ประโยชน์ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ถึงปิดฝาภาชนะใส่น้ำให้มิดชิด ก็ไม่ช่วยลดการเกิดยุงลายในชุมชน (ร้อยละ 57.3)

การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ทรายทีบีฟอส หาซื้อได้ยาก (ร้อยละ 43.2) การรับรู้ต่อการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ประชาชนสามารถไปขอปลาหางนกยูงเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลายได้ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (ร้อยละ 59.1) และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ไม่ถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ การใช้ยาทากันยุงเมื่ออยู่ในแหล่งที่มียุงชุกชุม (ร้อยละ 68.3) สำหรับการเปรียบเทียบการรับรู้และพฤติกรรมในการป้องกันโรคไข้เลือดออกระหว่างตำบลที่มีอุบัติการณ์ของโรคสูงและมีอุบัติการณ์ของโรคต่ำ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และการรับรู้ต่อการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p\text{-value} = 0.001$) ส่วนการรับรู้อุปสรรคของการป้องกันโรคไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของประชาชน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค และรับรู้การดำเนินการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มมากขึ้น

Independent Study Title Perception and Preventive Behavior of Dengue Hemorrhagic Fever of People in Muangkaenpattana Municipality, Mae Taeng District, Chiang Mai Province

Author Mr. Pak Kamalee

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Penprapa Siviroj

Chairperson

Assoc. Prof. Sarita Teerawatsakul

Member

ABSTRACT

The purposes of this descriptive study were to determine perception and behavior of people in preventing Dengue hemorrhagic fever and to compare such perception and behavior between high and low incidence sub-districts, and to determine correlation between perception and preventive behavior of people in Muangkaenpattana municipality, Mae Taeng district, Chiang Mai Province. Study population was 5,084 families living in Muangkaenpattana Municipality.

Four hundred and eight households were selected by systematic random sampling method. Data were collected by interviewing using questionnaire constructed by researcher. Descriptive statistics, Pearson's Product Moment Correlation and Independent t-test were used as statistical tools for data analysis.

Results of the study revealed that the most frequent incorrect perception towards risk of acquiring Dengue hemorrhagic fever was that healthy people have minimal risk of getting sick with Dengue hemorrhagic fever at 31.9%. The leading mistaken perception on severity of dengue hemorrhagic fever was that illness of Dengue hemorrhagic fever is not different from that of common cold at 37.3%. The most frequent wrong perception about benefit of preventing Dengue

hemorrhagic fever was that albeit keeping household water storage system covered all the times, the number of mosquitoes did not decrease at 57.3%. The most frequent incorrect perception about barrier in prevention of Dengue hemorrhagic fever was difficulty in buying Temephos sand grain at 43.2%. The most common faulty perception about implementing Dengue hemorrhagic fever prevention activities was that people could not get larvivorous fish against mosquito larvae from Mae Taeng district health office at 59.1%. The most frequent erroneous behavior in prevention of Dengue hemorrhagic fever was the use of mosquito repellents where the number of mosquitoes was very high at 68.3%. Comparison between high and low incidence sub-districts showed no differences in perception and behavior of preventing Dengue hemorrhagic fever.

Analysis to determine correlation between perceptions, such as perceived susceptibility, perceived severity, perceived benefits and perceived activities, and preventive behaviors showed significant relationship at $p < 0.01$. There was, however, no correlation between perceptions, such as perceived barrier, and preventive behavior.

The results from this study can be used as guidance for prevention and control of Dengue hemorrhagic fever in Mae Taeng District, Chiang Mai Province to promote higher level of perceptions towards susceptibility and severity of disease, benefits of disease prevention, and measures to prevent Dengue hemorrhagic fever.